

PODCAST

Mirsad Hadžikadić:

U subotu smo podnijeli liste za sve opštine gdje ćemo imati kandidate za gradska vijeća i pozicije gradonačelnika. Te opštine su u oba entiteta i u Brčko distriktu. Kao što sam već spomenuo, radi se o 36 opština, sa ukupnim brojem od 322 kandidata. Moglo je biti bolje ali moglo je biti i mnogo gore. Rok za podnošenje listi je bio prošli ponedjeljak, ali mi smo to uradili u subotu, a oni su radili prekovremeno kako bi zaprimili sve prijave. Zatim smo u ponedjeljak imali neke urgentne situacije i morali da ažuriramo neke liste. Zbog toga smo morali poduzeti neke izvanredne mjere i napraviti neke promjene i dodatke u posljednjem trenutku. U subotu smo takođe održali proteste u Banjaluci. Dozvoljeno je okupljanje samo 50 učesnika protesta zbog pandemije korona virusa. U Banjaluci su u prošlosti takođe održani mnogi protesti vezani za smrt jednog mladića, pod nazivom pokret „Pravda za Davida“, koji su imali snažnu podršku i održavani svakodnevno, da je policija na kraju pronašla zakonodavni okvir da zabrani bilo kakve vrste okupljanja, te su uveli novu legislativu i uredbe kojima su zabranili održavanje takvih događaja, čime su suštinski u potpunosti ugušili demokraciju. Tako nam oni nisu dozvolili protestnu šetnju kroz grad koja bi bila završena uz par govora, nego su dozvolili samo protest bez šetnje, na jednom mjetu, i to u parku udaljenom od svega i gdje je malo ljudi, tako da se ne uzrokuje nikakav metež. Dozvolili su samo 50 učesnika i rekli su nam ko ne treba da bude tu: članovi pokreta „Pravda za Davida“. Nisu dozvolili korištenje razglasa i nismo imali struje pa smo morali mnogo da improvizujemo kako bi to funkcionisalo. Ali, dobro je to što je u roku od tri sata od samog događaja 80,000 ljudi pogledalo naš prenos događaja uživo na Facebooku. Dakle, to je bilo izvanredno, u smislu da bi vrlo mali broj stranaka iz Federacije BiH došao u Banjaluku da organizuje proteste, i mi smo možda i prvi od vrlo malog broja stranaka koji smo imali hrabrost da uradimo nešto tako.

Sada počinjemo da se bavimo posljedicama ljudske prirode. Bavimo se nezadovoljstvom ljudi njihovim rangom na listama kandidata za gradska vijeća, što ukazuje i na ego samih kandidata, ali vjerovatno takođe i na neke nedostatke u samom procesu, jer imamo lokalne organizacije u većini gradova, pa su lokalni upravni odbori Platforme za progres imali odgovornost kreiranja tih listi. Mi smo mislili da će oni informisati sve kandidate o njihovom rangom na listi te da će predati

liste sa kojima su se svi složili. Danas vidim da to nije bio slučaj i da su lokalni odbori Centralnoj kadrovskoj komisiji i Predsjedništvu Platforme za progres predali liste gdje su sami izvršili rangiranje a koje sami kandidati nisu imali priliku komentarisati, što zaista nije naš stil niti naš proces. Stoga, kad je Predsjedništvo Platforme odobrilo sve liste kandidata i njihovo rangiranje, radili smo pod pogrešnom pretpostavkom da su svi kandidati imali priliku vidjeti svoj rang i složiti se s tim, što nas stavlja u vrlo lošu poziciju da pravdamo nešto o čemu smo donijeli odluku a da nismo znali sve činjenice. Mnogo razgovora se trenutno obavlja na tu temu, što je donijelo mnogo razdora u lokalnim organizacijama. Večeras je redovna sedmična sjednica Predsjedništva Platforme za progres na čijem dnevnom redu će biti mnogi od upravo tih problema. Sinoć sam došao sa sastanka u Mostaru, gdje će izbori biti održani oko mjesec dana kasnije u odnosu na ostatak države ove godine. Došlo je do snažnih podjela tamo, jer osoba koja upravlja tom regionalnom organizacijom i lokalni gradski odbor se ne slažu, pa je došlo do brojnih problema, komplikacija i nesporazuma. Sinoć sam pokušao procijeniti situaciju i bilo je jasno da ima političkog neiskustva na svim stranama, kao i nedostatka zrelosti, te da će biti neophodne duboke promjene kako bi taj dio naše organizacije počeo dobro funkcionisati.

Ovi procesi su prilika za rast, sazrijevanje, i zaista je u našim rukama da li ćemo adekvatno i odlučno djelovati sada i eliminisati one ljude odnosno organizacije koje očito nisu usklađene sa našim načelima i koje vode računa o ličnim ciljevima a ne o doprinosu zajednici. Samo se nadam da ćemo imati hrabrost i mudrost da djelujemo na najbolji mogući način. Očekujem da će biti mnogo previranja u narednih mjesec dana, ali to se mora uraditi tako da u izborni proces uđemo dobro spremni. Srećom, omladinska organizacija tj. temeljni početak naše omladinske organizacije, odnosno neki od predstavnika mladih koji su članovi našeg Predsjedništva (imaju tri i dvoje od njih su jako aktivni) na sastanak Predsjedništva donosi zahtjev da se doda peto načelo našoj listi od četiri načela: država, znanje, poštenje i mladi. Oni predlažu peto načelo, a to je odgovornost. Zaista sam zahvalan za to i prijedlog je došao u pravo vrijeme. To dodaje vrijednost na mnogo raznih načina. Mi često govorimo o odgovornosti pojedinca da se promijeni i postane bolja verzija sebe, te da postanemo manje sebični i da više doprinosimo zajednici, da promijenimo veličinu svog ega i da postanemo razumniji i osjetljiviji na potrebe drugih ljudi. Ima još jedan aspekt odgovornosti, a to je odgovornost političara koji putem uglavnom

pokradenih izbora svoje učešće u Parlamentu prosto vide kao način da obezbijede vlastitu egzistenciju i da ne radeći mnogo žive lagodan život i imaju dobre plate. Njihova odgovornost je prema građanima po pitanju toga šta su to učinili u ime građana za vrijeme svog mandata. Treći aspekt ovog koncepta odgovornosti je interna odgovornost svih nas, od mene pa prema regionalnim koordinatorima i gradskim odnosno opštinskim koordinatorima, stručnim timovima, timu za komunikaciju, izbornom odboru, izvršnom direktoru, centralnoj kadrovskoj komisiji, prema svima, da se zapitamo jesmo li uradili svoj posao. Zamoljen si da nešto uradiš, pa reci dokle se došlo s tim. Zadnji put kad sam pokušao da to uvedem, a pitao sam sve članove Predsjedništva i ostale prisutne na tim sastancima, tražio sam da podnesu izvještaj o tome što su uradili, što trenutno rade i što planiraju da urade, trajalo je skoro dva sata a na kraju je bilo jasno da nismo imali energije – ljudi su samo čekali da se taj sastanak završi. Kasnije sam pitao zar to nije sjajno kad nam svi kažu šta rade i šta ne rade, oni su odgovorili da ljudi nisu ni slušali, nego da su samo čekali da dođu na red da oni kažu šta rade, i da ljudi obično te izvještaje ukrase u odnosu na realnu situaciju, pa da to neće funkcionisati. Onda sam pomislio da bismo mogli jednom mjesečno podnositi pisani izvještaj o tome što se uradilo, ali i to je teret i ljudi će tu navoditi samo lijepe stvari, neće pisati o problemima. Zato treba da to načelo zaista stavimo u primjenu, kao i set jasno definisanih ciljeva, a onda da tražimo od ostalih da se izjasne gdje su u odnosu na te ciljeve. Bilo kako bilo, pravo je vrijeme da se primijete stvari koje ne idu dobro i stvari koje idu dobro, te da se naprave neophodne promjene.

Prije roka za podnošenje naših listi, primijetili smo da ima 6-7 opština gdje liste nisu bile obimne koliko smo se nadali. Zato smo nas petero otišli da posjetimo sedam ili osam gradova za nekih šest dana, i samo razgovarajući s ljudima doveli smo još 25 ljudi na liste, što nam je demonstriralo da je rad na terenu jako važan. Znam da imaju tradicionalni mediji kao televizija i novine; znam da imaju društveni mediji i oni sigurno imaju svoj domet, ali odlazak od vrata do vrata i sastajanje s ljudima kako biste ih zainteresovali za taj proces, kako biste ih ohrabрили razgovorom s njima i rekli im da nisu sami i da imaju podršku iz centrale su ključni. Dakle, to je obostrano, i važi za glasače ali i za volontere i članove. Tih šest dana me uvjerilo da moramo preći dug put kako bismo pokrili cijelu državu, te da ima razlog zašto stranke na vlasti ostaju na vlasti. Njihov rad na terenu je pokriven jer oni imaju lokalne organizacije u skoro svakom

mjestu. Oni su u kontaktu s ljudima skoro svakodnevno. Oni su ti koji im daju informacije o stvarima dok se one dešavaju, i stoga oni razmišljaju isto i glasaju za njih.

Clark Curtis:

Kad je riječ o mladima koji su iznijeli prijedlog da se doda još jedno načelo, je li to još jedan znak rasta pokreta, kad vidite da se nešto tako dešava i kada ljudi postaju možda voljniji da iznose opaske?

Mirsad Hadžikadić:

Pa, volio bih da je tako, jako bih to volio. Možda i jeste upravo tako, na neki način. Ali, postoji još jedan element u tome. Kao što sam rekao, to je inicijativa dvoje mladih ljudi koji predstavljaju mlade u Predsjedništvu Platforme za progres – ne sve troje, nego dvoje. To dvoje su jako aktivni. Treća mlada osoba prisustvuje sastancima ali jako rijetko govori i rijetko prezentuje ideje ili prijedloge. Zbog toga mislim da tu vidimo da je potrebno filtriranje ljudi koji su istinski aktivisti i koji doprinose idejama i učešćem, svojim vremenom i resursima naspram onih koji su tu tek tako, kao neki sigurnosni plan odnosno kao mogućnost. Posmatram ovo kao fazu selekcije – fazu koja će nam pokazati na koga se zaista možemo osloniti u ovoj velikoj igri transformacije države nabolje. Svojim trudom oni nam pokazuju na koga možemo računati i ko su oni koji žive naša načela, a koji ne. Znači to je vjerovatno oboje: u jednu ruku znak rasta i sazrijevanja, a u drugu ruku, oni koji znaju i žele zapravo nađu prostor za to i osjećaju se opuštenije da iznose prijedloge, a onda idemo dalje. Drago mi je da su imali hrabrosti i da im je dovoljno stalo da razmišljaju o tome šta nedostaje i kako poboljšati organizaciju. Drago mi je da su razmišljali o našim načelima jer to je nešto što nas čini drugačijima od ostalih političkih stranaka. Osmislili su jako dobro načelo koje nije bilo već uključeno u ostala četiri. Znači, mislim da je oboje.

Clark Curtis:

Povremeno razgovaramo o ovome, ali nešto što si danas spomenuo me podsjetilo na to. Sada kad sastavljate liste kandidata za pozicije gradonačelnika i gradskih vijećnika, javljaju se različiti karakteri i iz toga proizilaze konflikti. Imam osjećaj da je ponovo riječ o tome da se ljudi priključe jer im se sviđa poruka i jer imaju dobre namjere, ali *status quo* način na koji radite

stvari počinje da ih plaši, u smislu: „Sviđa mi se ovo ali ćemo to uraditi ovako“ što je upravo stvar od koje se nastojite udaljiti.

Mirsad Hadžikadić:

Da, apsolutno. Puno je ljudi koji nam dođu puni entuzijazma, i zbog činjenice da u svakom sistemu i svakoj organizaciji može da se nađe 10-15% a ponekad 18% populacije koja zapravo obavlja posao i kojoj je stalo i koja je odgovorna, a ostali se samo „prikače“ pa ili proturječe ili se slože ali nisu proaktivni u donošenju promjena. Kad novi ljudi dođu, oni su često suočeni sa onima koji su previše kritični i koji ne doprinose mnogo, koji ne nude nove ideje nego samo kritikuju sve redom jer su naučili neki drugi sistem i misle da je to najbolji sistem. Onda nove pridošlice koje su pune energije i volje da se bore budu suočeni s tim ljudima koje možete naći i u svakoj drugoj organizaciji, pa dođu meni i kažu da su mislili da smo mi drugačiji ali smo zapravo kao i svi ostali. Ja im kažem da ne gledaju tih 90% nego da gledaju preostalih 10% - to su oni o kojima ja govorim, oni su drugačiji od onih 10% u drugim organizacijama koji love pozicije ili učestvuju u korupciji, promovišu svoje ljude na najvažnijim pozicijama u javnim organizacijama ili u Vladi. Sad pogledajte naših 10% - oni su borci, oni donose promjene, oni imaju lični integritet, obrazovanje, znanje i *know-how*, oni su za zajednicu i za državu. To je borba. To je borba za svakoga. Drago mi je da imamo načela. Ljudi otkrivaju da je teško živjeti po tim načelima, i upravo zbog toga su ta načela vrijedna. Da su to laka načela, ne bi bila prava. Ne kažem da svi mi ili bilo ko od nas živi po svim tim načelima sve vrijeme, ali sve dok znamo da je to cilj i da je to ono što bismo voljeli da učinimo, i dok zapravo pokušavamo to da učinimo, onda smo ok i bit ćemo dobro.

Clark Curtis:

Možeš li malo detaljnije objasniti o rangiranju kandidata na glasačkom listiću i slučajevima kada izranja ego ljudi usljed toga? Kako to zapravo funkcioniše? Njihova imena su na glasačkom listiću, ali su rangirani određenim redoslijedom u odnosu na druge kandidate? Kako to funkcioniše?

Mirsad Hadžikadić:

Da, to je sve nus proizvod našeg Izbornog zakona. Naši izbori su drugačiji od izbora u Sjedinjenim Državama. Pretpostavimo da u određenom gradu, na primjer u Sarajevu, imaju četiri općine. Ja živim u općini koja se zove Općina Centar. U toj općini, na primjer, gradsko vijeće ima 25 gradskih vijećnika. Mi možemo predložiti kandidate za te pozicije – za svih 25 njih, i plus još neke. Zakon definiše koliko još možete dodati na listu preko samog broja pozicija gradskih vijećnika, i oni obično uzmu prvih 25, takva je procedura – prvih po broju glasova koje ljudi dobiju na glasačkim listićima. U Bosni i Hercegovini, kad Platforma za progres kreira listu kandidata za Općinu Centar u Sarajevu, recimo da imamo 15 kandidata a ne svih 25. Imaju i sve ostale stranke i one se sve bore za te iste pozicije. Prvi na našoj listi od 15 kandidata zove se nosilac liste i to je najznačajnija osoba odnosno osoba u koju najviše vjerujemo i koja je najviše zaslužila tu poziciju. To je osoba od koje očekujemo da će dobiti najveći broj glasova. Obično se desi da ta osoba i dobije najviše glasova, i to možda nije dovoljno da se dobije svih 25 pozicija, ali dobije se druga i treća i četvrta pozicija. Zato vi kao kandidat, ako ste, recimo, broj 14, i očekujete da će vaša stranka dobiti tri pozicije a ne više od toga, želite da budete među prvo troje na listi i to što ste četrnaesti na listi vam puno ne pomaže. Povremeno se desi da broj 14 dobije najviše glasova, i onda se postavlja pitanje hoće li ta osoba biti broj 1 – koja će dobiti poziciju u gradskom vijeću u ime Platforme za progres. Centralna izborna komisija ima svoja pravila koja definišu kako se određuje ko će od ljudi na vašoj listi dobiti pozicije a ko neće, i jako je teško „preskočiti“ ostale čak i ako dobijete najviše glasova u odnosu na sve ostale. Propisano je, teško je, i može se dogoditi pod određenim uslovima. Takođe je propisano da najmanje 40% kandidata na listi moraju biti žene i da mora postojati određeni omjer. Na primjer, od pet ljudi na listi, barem dvoje moraju biti žene; ako imate troje, bar jedno mora biti žena, itd. U redosljedu se ne mogu staviti četiri muškarca pa žena, nego ako je prvi muškarac, onda druga mora biti žena. Među prvih pet moraju biti dvije žene. Dakle, i to se uzima u obzir – koliko glasova dobijete i da li ste muškarac ili žena. Znači, u suštini, što ste na višoj poziciji na listi, veće su šanse da ćete dobiti najviše glasova odnosno veliki broj glasova i da ćete zapravo biti izabrani u gradsko vijeće. Zato počinju ove bitke: pravi karakter odnosno prava priroda ljudi se pokažu kad dođe vrijeme da se uradi to rangiranje kandidata za pozicije u gradskim vijećima.

Clark Curtis:

Koji je tvoj opšti utisak o mirnoj protestnoj šetnji u Banjaluci? Mislim, znam da je to bila manja šetnja, ali ipak je poslužila svrsi.

Mirsad Hadžikadić:

Da, morala je biti organizovana drugačije. U ostalim protestima najvažniji dio je bila sama šetnja kroz grad, a onda bismo u posljednjih 15 minuta obično imali recitaciju a zatim moj govor u kojem bih ja objasnio naše zahtjeve. Ovaj put smo imali sat vremena bez šetnje – samo događaj. Kad smo razgovarali o logistici događaja, ja sam bio zabrinut za sadržaj, i predložio sam tri govornika: vođa lokalnog organizacionog odbora i lokalnog upravnog odbora Platforme za progres, zatim potpredsjednik naše stranke, i zatim ja. Sve troje smo iz Banjaluke. Njih dvoje žive tamo sada, a ja sam rođen tamo. Prije svega toga imali smo izvedbu naših ljudi sa samoljepljivom trakom preko usta, kao da ne mogu govoriti, kako ju skidaju pokazujući da je dosta šutnje i da je vrijeme da se progovori. Imali smo i recitaciju prije mog govora. Scena je namještena na interesantan način, gdje se iznenada umjesto banera pokazala ogromna zastava Platforme za progres dok sam ja držao govor; dron je sve snimao iz visine, itd. Govori su bili zaista odlični. Mlada dama koja upravlja organizacionim odborom i koja je vođa regije Vrbas pričala je o svojim iskustvima kada se vratila iz dijaspore u Banjaluku i pozvala je i ostale da se vrate u državu te govorila o svojim životnim iskustvima. Potpredsjednik je govorio o osnovnim razlikama između dobrih ljudi i loših ljudi, potkrijepljeno nekim primjerima. Zatim sam ja govorio o novim zahtjevima - ne o starim. Dva nova zahtjeva su transparentnost u donošenju odluka na svim nivoima vlasti, te potreba za pravdom u gradu, odnosno u državi, pardon, ne u gradu. Mi želimo da ovo bude država pravde, a ne ovo što je ona sada. Događaj je trajao sat vremena. Imali smo dozvolu da traje sat i po, ali potrebno je i vrijeme da se sve pripremi a zatim da se skloni. Mislim da je bilo odlično. Primijetili smo da je bilo nekoliko uniformisanih policajaca, ali i da je bilo dosta ljudi koji su samo tu bili sve vrijeme u civilnoj odjeći i neki od njih sa djecom, ali su fotografisali i snimali događaj.

Clark Curtis:

Iako događaj nije bio tako veliki, ipak ste imali prenos uživo na Facebooku, čime ljudima dajete na znanje da ste prisutni svuda. Pretpostavljam da to na neki način ipak funkcioniše, rekao bih.

Mirsad Hadžikadić:

Da, imali smo prenos uživo, i mislim da je bilo oko 75.000 do 78.000 ljudi koji su gledali prenos u narednih par sati od samog događaja. Sad je ta brojka vjerovatno već blizu 200.000. Ovaj put su zapravo došli i predstavnici medija i izvijestili su o našem događaju u Banjaluci. Dakle, ponovo smo demonstrirali da na jedan ili drugi način možemo pronaći put do medija, ne u ime Platforme za progres nego u ime građana i njihovih žalbi na trenutno stanje.